

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
Національний університет «Одеська юридична академія»

# **СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТА ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ**

**МАТЕРІАЛИ**  
Міжнародної науково-практичної конференції

*Одеса, 22 квітня 2026 року*

**Том 1**

Одеса  
2026

УДК 34:004:316.4(477)  
С 70

*Рекомендовано до друку вченою радою  
Національного університету «Одеська юридична академія»  
(протокол № 8 від 23.04.2026 р.)*

За загальною редакцією академіка **С. В. Ківалова**

**С70 Соціально-політична та правова система України в цифрову епоху: сучасні виклики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 22 квітня 2026 р.) / заг. ред. С. Ківалова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2026. – Т. 1. – 704 с.  
ISBN 978-617-8763-15-2**

Матеріали конференції узагальнюють результати наукових досліджень і практичних напрацювань учених, фахівців та представників професійних спільнот, виконаних в умовах воєнного часу та глибоких суспільних трансформацій.

У збірнику представлено широкий спектр наукових розвідок і практико-орієнтованих досліджень, що охоплюють актуальні проблеми публічного та приватного права, функціонування держави, судової та правоохоронної системи, а також трансформації суспільних процесів у цифрову епоху. Значну увагу приділено питанням адміністративного, фінансового, конституційного, міжнародного, морського та митного права, а також сучасним викликам у сфері кримінального права, кримінального процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності.

Окремі наукові секції присвячені проблемам удосконалення судоустрою, діяльності прокуратури, адвокатури та інших правоохоронних органів, розвитку трудового права і права соціального забезпечення, а також реформуванню цивільного, господарського, земельного, екологічного та енергетичного права. Збірник відображає також міждисциплінарний характер сучасних досліджень, охоплюючи питання філософії права, світових соціально-політичних процесів, соціології та психології, економіки та підприємництва в умовах війни і повоєнного відновлення. Важливе місце посідають дослідження у сфері інформаційних технологій, кібербезпеки, штучного інтелекту та математичного моделювання як ключових чинників забезпечення національної безпеки.

Крім того, у збірнику висвітлено проблематику педагогіки, лінгвістики права, перекладознавства, журналістики, фізичної та військової підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розрахований на науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти та практиків у галузях права, економіки, соціології, психології, політології, інформаційних технологій і суміжних дисциплін.

УДК 34:004:316.4(477)

Відповідальний за випуск професор **М. Р. Аракелян**

*Матеріали видано в авторській редакції.*

ISBN 978-617-8763-15-2

© НУ «Одеська юридична академія, 2026  
© Автори статей, 2026

*Ігнатова Анастасія Сергіївна*

МОВНІ ПРАВА У СУДОЧИНСТВІ: РОЛЬ РЕЄСТРУ ПЕРЕКЛАДАЧІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВ  
НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН. .... 173

*Козирь Дмитро Валерійович*

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ: ЯКИМ МАЄ БУТИ МАЙБУТНЄ? ..... 177

*Бугаєнко Каріна Вікторівна*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЖИТТЕВОГО ЦИКЛУ КОНСТИТУЦІЇ АРАБСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ЄГИПЕТ .. 181

*Матковський Микита Сергійович*

ВІДНОВЛЕННЯ ПРАВА НА ДОСТУП ДО ІНФОРМАЦІЇ ПІСЛЯ ВІЙНИ: КОНСТИТУЦІЙНІ  
ВИКЛИКИ ..... 183

*Ваньчак Марта Володимирівна*

«ГАЛЮЦИНАЦІЇ» ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЯК ЗАГРОЗА КОНСТИТУЦІЙНИМ ПРИНЦИПАМ  
СУДОЧИНСТВА ..... 185

*Шлентов Юрій Сергійович*

ПРАВО НА ДОСТАТНІЙ ЖИТТЄВИЙ РІВЕНЬ У РІШЕННЯХ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ  
УКРАЇНИ ..... 188

## **СЕКЦІЯ 5. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО ТА БЕЗПЕКА, ПРАВА ЛЮДИНИ Й МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ХХІ СТОЛІТТІ**

*Бехруз Хашматулла*

ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ПРАВОВИХ СИСТЕМ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ ..... 191

*Аракелян Мінас Рамзесович*

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОЗАХИСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ КРИЗ. .... 193

*Белогубова Оксана Олександрівна*

ЕНЕРГЕТИЧНА ДИПЛОМАТІЯ ЄС: МІЖНАРОДНИЙ ТА РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР. .... 196

*Грушко Мальвіна Валеріївна*

ЮРИСДИКЦІЯ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ ЩОДО ЗЛОЧИНУ ГЕНОЦИДУ:  
ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ПОЛІТИЧНІ ОБМЕЖЕННЯ. .... 198

*Vladyslav Dronov*

MEDIA AS A TOOL FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS. .... 201

*Каненберг-Сандул Оксана Костянтинівна*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ В  
ДІЯЛЬНОСТІ УВКБ ООН ..... 205

*Мануйлова Катерина Вікторівна*

ПРАВА ЛЮДИНИ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ВИКЛИКИ ДЛЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО  
РЕГУЛЮВАННЯ. .... 207

*Форманюк Вікторія Василівна*

МЕРЕЖА АГЕНТСТВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЯК ІНСТИТУЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ  
КООРДИНАЦІЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНИХ АГЕНТСТВ ЄС. .... 210

*Цибульська Ольга Юріївна*

ПРОЦЕДУРА «EXEQUATUR» В УКРАЇНІ: МІЖНАРОДНИЙ ПРИВАТНО-ПРАВОВИЙ  
АСПЕКТ ..... 213

*Ярмакі Володимир Христофорович*

БАЛАНС МІЖ БЕЗПЕКОЮ ТА ПРИВАТНІСТЮ: ЦИФРОВИЙ КОНТРОЛЬ У ВОЄННИЙ ЧАС  
КРИЗЬ ПРИЗМУ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ПРАВ ЛЮДИНИ ..... 216

*Бірюков Руслан Миколайович*

БОРІТБА З КІБЕРЗАГРОЗАМИ ЯК ФАКТОР СТАНОВЛЕННЯ МІЖНАРОДНОГО  
ПОЛІТЕЙСЬКОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ ..... 219

*Войтович Павло Петрович*

ІНФОРМАЦІЙНІ ПРАВА ЛЮДИНИ: ПІД ЗАГРОЗОЮ? ..... 222

## **ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ КОНСТИТУЦІЇ АРАБСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ЄГИПЕТ**

Життєвий цикл конституцій держав світу характеризується своєю особливістю, що залежить від приналежності держави до правової системи, впливу політичних чинників та залежності від міжнародних міжурядових організацій тощо. У цьому аспекті досить цікавим є звернути увагу на життєвий цикл Конституції Арабської Республіки Єгипет (АР Єгипет). АР Єгипет постає державою змішаної правової сім'ї, яка характеризується нестабільним конституційним розвитком. Хоча чинна Конституція АР Єгипет набула чинності 18 січня 2014 року, історична спадщина конституційного будувannya даної держави є досить багатоманітною. З моменту здобуття незалежності АР Єгипет змінювала конституцію вісім разів: у 1923, 1930, 1956, 1958, 1964, 1971, 2012 та у 2014 роках [1].

У порівнянні з досвідом деяких європейських держав, наприклад Федеративної Республіки Німеччини та Республіки Ірландії, така конституційна зміна є частою. Якщо аналізувати причини такої ситуації, то вона викликана, переважно, політичним контекстом, що виникав всередині держави. До прикладу, прийняття Конституції АР Єгипет 1923 року ознаменувало звільнення держави від окупації Великої Британії та перехід до монархічної форми правління. Конституція АР Єгипет 1964 року була прийнята навпаки після скасування Об'єднаної Арабської Республіки Єгипет та Сирії. Конституція АР Єгипет 1971 року була скасована після відставки Президента Єгипту Хосні Мубарака, а Конституція АР Єгипет 2012 року – після відставки Президента Єгипту Мохамеда Мурсі [1]. Аналіз викладених причин конституційних змін дає змоги прийти висновку, що вирішальним фактором у зміні конституційних циклів АР Єгипет стали саме політичні обґрунтування, які знаходили вияв через прийняття нових конституцій. Тобто прийняття нового політичного режиму автоматично означало закріплення через прийняття нової конституції.

Зупиняючись на чинній Конституції АР Єгипет 2014 року [2], зазначимо, що її розробка відбувалася також у складних політичних умовах. Після відставки Президента Єгипту Мохамеда Мурсі було обрано тимчасового главу держави (яким став Голова Верховного Конституційного суду було Адлі Мансур) та прийнято Конституційну декларацію перехідного періоду. Даний документ визначав, зокрема, процедуру розробки та прийняття нової конституції: а) написання тексту нової конституції комітетом з десяти членів (шість провідних суддів та чотири конституційних юристів) у строк до 30 днів; б) розгляд проекту конституції комітетом з п'ятдесяти представників єгипетського суспільства протягом 60 днів шляхом проведення консультацій з громадськістю; в) винесення угодженого проекту нової конституції на всенародний референдум протягом

30 днів [3]. Дана процедура була реалізована на практиці та у січні 2014 року 98,1% виборців схвалили на всенародному референдумі нову Конституцію АР Єгипет [1].

Політичний контекст прийняття чинної Конституції АР Єгипет 2014 року підтверджується статтею 4, яка закріплює: «Ми – громадяни. Ми – єгипетський народ, суверенний на суверенній батьківщині. Це наша воля, і це Конституція нашої революції» [2]. Вагому роль політичних факторів було також освітлено преамбулою, яка описує національні спротиви Єгипту, революції 1919 і 1952 років, політичних постатей, які брали участь у створенні Єгипетської держави (Гамаль Абдель Насер, Мохамед Алі тощо). Окрім того, чинна Конституція АР Єгипет 2014 року має досить велику аксіологічну цінність, адже «завершує побудову сучасної демократичної держави» і «втілює мрію поколінь про процвітаюче об'єднане суспільство та справедливую державу».

Примітним є те, що чинна Конституція АР Єгипет 2014 року входить до переліку тих конституцій, які частково передбачають процедуру свого прийняття (як і Основний Закон Федеративної Республіки Німеччини). Так, стаття 247 Конституції АР Єгипет 2014 року говорить, що остання набуває законної сили з моменту її схвалення народом на референдумі більшістю дійсних голосів учасників [2]. Водночас, якщо аналізувати історичну практику самої процедури прийняття конституцій Єгипту, то виокремимо три базові варіації: а) подарування монархом (Конституція АР Єгипет 1930 року); б) залучення народу через процедуру референдуму (Конституції АР Єгипет 1956, 1971, 2012 та 2014 років); в) політичне рішення лідерів (Конституції АР Єгипет 1923, 1958, 1964 років) [2]. Саме починаючи з другої половини XX століття спостерігається активне залучення єгипетського народу до прийняття конституції АР Єгипет.

Таким чином, як вбачається, прийняття Конституції АР Єгипет 2014 року стало політичною спробою зафіксувати новий конституційний порядок. Водночас, дані висновки є важливими для проведення подальшого дослідження життєвого циклу Конституції АР Єгипет.

#### ***Список використаних джерел:***

1. Constitutional history of Egypt. URL: <https://constitutionnet.org/country/egypt> (дата звернення: 29.03.2026 року)
2. Constitution of the Arab Republic of Egypt. URL: <https://sis.gov.eg/media/67726/dustor-eng.pdf> (дата звернення: 29.03.2026 року)
3. Egypt's Constitutional Declaration. URL: <https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2013/07/09/Egypt-s-Constitutional-Declaration-> (дата звернення: 29.03.2026 року)

**Ключові слова:** життєвий цикл, АР Єгипет, конституція, процедура, референдум.

**Key words:** life cycle, AR Egypt, constitution, procedure, referendum.